

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno, Za izdajatelja: Alojz Kusoid, Ljubljana, Odgovorni urednik: Albert Hlebec, novinar, Ljubljana, Karla Marxa trg št. 2, Tiska tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgovoren: Alojzij Höfler v Ljubljani.

ENOTNOST

DELAJSKO - KMEČKI LIST

Delavci, kmetje in vsi zatirani narodi, združite se!
Ker ni nobenih bistvenih razlik med režimom SDS in SLS in sta obe stranki pomočnici reakcije ter obe podpirata režim izjemnih zakonov proti proletariatu, centralizem, diktaturo in sistem »glavnjače«, mi dekalisti ne moremo podpirati niti ene niti druge skupine, marveč bomo vztrajno vodili boj proti obojima.

Vsak obrat, vsaka vas imej dopisnika za »ENOTNOST«.

Samokritika je nepogrešno orožje proletarske avantgarde.

»K politiki in k strankam lahko — z odgovarjajočimi spremembami — uporabljamo to, kar se nanaša na poedince. Pameten ni tisti, ki ne dela nobenih napak. Takih ljudi ni in jih ne more biti. Pameten je tisti, ki ne dela posebno bistvenih napak in ki jih zna lahko in hitro korigirati (popraviti).«

Lenin, iz knjige »Radikalizem, otročja bolezen komunizma«.

Proletariat se razvija v okvirju kapitalistične družbe od stopnje do stopnje s ciljem, da postane dovolj močan in sposoben za prevzem oblasti. Prvotno, v prvih začetkih kapitalistične družbe, je proletariati se speči razred: ne zaveda se svojih interesov in svoje moči, temveč je tudi duhovno popolnoma zaslužnjak kapitalizmu. Toda tok življenja ne gre mimo njega, temveč zadene tudi vanj in ga vzbudi. Začenja se zavedati svojega suženjskega položaja, zave se, da je izkoriščen, začne voditi boj, razredni boj, v njem se brani in napada. Izkusi ga pouči, da ni njegov sovrag le poedini kapitalist, da je tu kapitalistični sistem, ki temelji na njegovem delu, na njegovih žrtvah in ki gradi svojo mogočno stavbo na njegovih plečih. Proletariat se zave, da je politično zatiran razred, spozna, da je politična oblast tista pozicija kapitalističnega razreda, s katere ga zaslužnjuje in drži v okovih. »Vsak razredni boj je politični boj.« (Marks.) Proletariat se je iz prvotnega spanja povzpelo do razumevanja, da je razred, ki ima brez ozira na meje in narodno pripadnost povsod iste interese in povsod isti revolucionarni cilj. Otrsa se duhovnega upliva buržuazije, meščanskih predsodkov in iluzij, toda ne naenkrat, temveč polagoma, v kolikor v življenju spoznava njih škodljivost za svoj boj.

Iz njegovega spoznanja, da neorganiziran ne pomeni ničesar, da je le v organiziranosti njegova moč, nastanejo proletarske organizacije. Tako strokovne organizacije, v katerih se združuje za zboljšanje svojih delovnih in življenjskih pogojev. Višja oblika njegovega boja, politični boj, ki je v svojem učinku (učinku) boj za oblast, zahteva od proletariata posebno organizacijo, najvišjo proletarsko organizacijo: proletarsko stranko, ki združuje v sebi avantgarde, t. j. najbolj zavedne, požrtvovalne in bojovne elemente celega razreda, in katere naloga je, da zbere okrog sebe vse razred in vse delovne množice. Proletarska stranka je takorekoč organizirana zavest delavskega razreda, njegova klava, ki vodi z jasnim programom, s pravilno politiko, s pravih in sledenim zastopanjem razrednih interesov ves razred skozi poedine poraze in poedine zmage do končnega cilja.

Ona oslanja svoje dnevno delo, t. j. svojo prakso na marksistično teorijo, to se pravi na vse izkušnje delavskega gibanja vseh dežel. Star pregovor pravi zelo točno tako-le: Teorija brez prakse je — kolo brez osi (t. j. brezpredmetna), praksa brez teorije je — slepec na cesti (t. j. ne vidi ne kam, ne kako). Proletarska teorija in praksa se morata skladati, morata biti v proletarski stranki nerazdvojno vezani. Leninizem je zopet upostavljal marksistično enotnost teorije in prakse, ki jo je II. internacionala porušila.

Ravnatko kot se proletariati kot razred dviga v razvoju od stopnje do stopnje višje, do vedno boljše razumevanja svojih nalog — ravnatko je tudi s proletarsko stranko. Tudi ona je na eni strani rezultat razvoja, na drugi strani njegov predmet, t. j. le polagoma se, po trdem boju, po težkih izkušnjah izkristalizira in usposobi, da pride potem proletariati mimo vseh skal in kleč do končne zmage. Proletarske stranke v naši in v sosednjih državah so se začele razvijati iz gnilega trupla druge internacionale, ki je ustvarila

prepad med prakso in teorijo ter zagazila v oportunistem, t. j. v služnje buržuazije. Proletarske stranke so se morale otresti le polagoma, v delu in boju škodljivih socialdemokratskih tradicij (preostankov), ker naenkrat ne gre. Ravnatko kot se proletariati vzgaja in uči na svojih lastnih izkušnjah, ravnatko se vzgaja tudi proletarska stranka k pravih proletarski politiki največ na podlagi svojih lastnih izkušenj. Ona doživlja delne poraze in delne zmage, uspehe in neuspehe, ona dela prav, včasih pa dela tudi napake.

Stranka sestoji iz onih ročnih in duševnih delavcev ter kmetov, ki hočejo čimboljše služiti interesom in boju delavskega razreda, ki pa niso morda pametni padli iz neba. V delu in boju se učijo in vzgajajo čimboljše zastopati interese svojega razreda, čimuspješneje kazati širokim delovnim masam pravilno bojovno pot, čimhitreje jih zbrati pod rdečo zastavo razrednega boja in tako ojačiti razred. Oni lahko vkljub svoji prevdarnosti n. pr. novu nastalo situaciji, ki se vedno izpreminja, napačno ocenijo in zato store napake. Napake so v škodo delavskemu gibanju, izkoristi jih buržuazija in one ovirajo ojačanje razreda. Napake so lahko posebno bistvene in težko popravljive ali pa malenkostne in lahko popravljive.

Ravno v odnosu stranke do njenih lastnih napak, t. j. v NJENI SAMOKRITIKI pa se kaže vrednost stranke in njena pripravljenost, da v dejanju, v praksi izvršuje svojo teorijo. Stranke II. internacionale se neznansko boje vsake samokritike, imajo to maniro, da skrivajo svoje napake, da prikrivajo svoje pomanjkljivosti, kar mora oteliti vsako živo misel in onemogočiti, da bi se stranka vzgajala tudi na podlagi svojih lastnih napak. Resnična proletarska stranka ima ravno nasprotno stališče. Enkrat storjeno napako, težko ali lahko, mora proletarska stranka, kakorhitro jo spozna odkrito priznati in popraviti.

Lenin pravi: »Odnosaj politične stranke do njenih lastnih napak je eden najtočnejših kriterijev (znakov) njene resnosti in tega, da ona v dejanjih izvršuje svoje dolžnosti napram svojemu razredu in napram delovnim masam. ODKRITO PRIZNATI NAPAKO, odkriti in najti njene vzroke, analizirati (raziskati) situacijo, v kateri je nastala, PAZLJIVO PROUCITI SKEDSTVA ZA POPRAVLJANJE STORJENE NAPAKE — to je znak, DA JE STRANKA RESNA, to je znak, DA IZVRŠUJE SVOJE DOLŽNOSTI, ki so: VZGOJA IN POUK RAZREDA IN DELOVNIH MAS.«

Na svojih napakah se mora učiti stranka sama, na njih pa mora učiti tudi proletarske mase, zato jih mora odkrito priznati in izvesti brezobzirno samokritiko pred proletarskim razredom.

Leninu so ugovarjali, da je razkrivanje lastnih napak in samokritika nevarna za stranko, ker jo lahko izkoristijo nasprotniki proti proletarski stranki. Te ugovore je je Lenin smatral kot neresne in popolnoma netočne. O tem je zapisal že leta 1904, ko je boljševiška stranka bila še slaba in neznanca: »Oni (t. j. nasprotniki maksizma) se radi ve-sele, ko čujejo o naših sporih. Oni se bodo, naravno, potrudili, da iz kake brošure vzamejo za svoje cilje podobna mesta, ki so posvečena nedostatkom in slabostim naše stranke. Ruski marksisti pa so že dovolj prekaljeni in ojelekljeni v boju, da bi jih mogli taki kriki spraviti v zmedo, da ne bi vkljub njim nadaljevali svoje delo samokritike, in neustimljenega odkrivanja lastnih minusov (pomanjkljivosti), katere bo brezpogojno in neizbežno pogazilo napredovanje delavskega pokreta.«

Po teh pravih naukih naj se ravna vsaka resnična proletarska stranka — potem se bo ona sama in se bo proletariati tudi na njenih napakah — da bi jih bilo čimmanj! — učil in usposabljal za končni boj in za zmago!

Daneu.

Ljubljanski občinski svet.

TRETJA SEJA LJUBLJANSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Dnevni red izredne seje občinskega sveta, ki se je vršila v petek, 24. febr., je obsegal: 1.) naznanila predsedstva, 2.) volitev in konstituiranje odsekov, 3.) najetje 6 milijonskega posojila za stanovanjsko akcijo in njune predloge.

Delavci so nezadovoljni s politiko klerikalnega kluba v občinskem svetu.

Med naznanili župana so vzbudile splošno pozornost demisie obdel zastopnikov kršč. socialističnih delavcev, Marinčka in Kopitarja, namesto katerih pride v občinski svet profesor Puntar. Delavci v SLS so namreč nastopili proti odkriti protidelavski politiki kapitalističnega vodstva SLS (dr. Jeriča), ki vodi sabotažo dela in kurz na razpust občinskega sveta, toda brez uspeha. Kapitalistična večina kluba SLS vztraja na svoji politiki in ker neče nositi odgovornost za to, je Marinček, eden glavnih voditeljev kršč. socialistov, podal demisijo in ravno tako njegov namestnik. Nista pa imela korajže navesti pravega vzroka svoje demisije, temveč sta se skrila za občajno utemeljivijo vseh meščanov, za zdravstvene razloge.

Klerikalni veliki župan razveljavil volitve odsekov!

Ker so se klerikalci s prejšnje seje odstranili, so se takrat odseki izvolili brez njih, dalo pa se je njim kljub temu v vsakem odseku manjšinsko zastopstvo. Ko so klerikalci spoznali, da so z odhodom iz seje napravili napako, so poskrbeli, da je klerikalni veliki župan te volitve odsekov brez klerikalcev, razveljavil. V diskusiji k temu vprašanju, je s. Gustinčič na seji pokazal na konkretnih primerih, da delajo klerikalci za razpust občinskega sveta in da bi hoteli imeti zopet svoj klerikalni komisariat ali gerentstvo na magistratu. To želijo tembolj, ker se upravičeno bojijo, da bo izvoljena korupcijska komisija razkrinkala tudi korupcijske zadeve začasa klerikalnih gerentov in komisarjev. S. Gustinčič je predlagal, da se proti odloku velikega župana vloži pritožba, da pa se ponovno volijo odseki, da ne bo delo zastalo.

Klerikalci in radikali so seveda branili odlok velikega župana in govorili proti pritožbi ter so podtikali našim zastopnikom, da so se zvezali z demokracijo. S. Lemež je odklonil klerikalne insinacije o zvezi z demokracijo. »Ena kakor druga meščanska stranka sta nam enako nasprotni, če pa se SDS in SLS ne moreta sporazumeti in glasuje enkrat ena, drugič druga za naše predloge, še to ni noben pakl, to ni nobena zveza.«

Proti klerikalnim in radikalnim glasovom je bilo z večino glasov sklenjeno, da se vloži pritožba

proti odloku velikega župana in nato se je prešlo k novim volitvam odsekov.

Iz druge seje so klerikalci zbežali, ker se niso mogli sporazumeti z demokracijo radi razdelitve predsednikov odsekov in radi zastopstva manjšine v odsekih, o čemur smo pisali že v 6. šte. »Enotnosti«. S. Gustinčič je takrat predlagal, naj se volitve odsekov izvedejo proporcionalno in tako, da dobijo zastopniki obeh delavskih skupin v važnejših odsekih po eno mesto, ostalih 8 mest pa da si razdelita obe meščanski stranki z manjšinami, ki so se jim priključile. Demokracijo so takrat ta predlog sprejeli, klerikalci pa so glasovali proti, ker so bili proti proporciji, proti zastopstvu delavskih skupin v odsekih. Hoteli so tedaj celoten sporazum z demokracijo. Ko so uvideli, da so ga na prejšnji seji pomolili, so dali razpustiti odseke in so na zadnji seji z istim predlogom, kot ga je prej stavil s. Gustinčič, in po proporciji v razmerju 4 (demokrati in Gregoričeva skupina), 4 (klerikalci in radikali) in 1 (dekalisti ali socialisti), so bili soglasno izvoljeni odseki. Izjemo tvori le socialno-politični odsek, kjer so demokraci eno svoje mesto odstopili nam, katerega smo se pa potem odrekli. S strani delavskih skupin so ostali v odsekih isti sodruzi, kot pri prvih volitvah (glej št. 6 »Enotnosti«). — Po soglasni izvolitvi so se konstituirali odseki, vršile so se v občinski posvetovalnici

volitve načelnikov in podnačelnikov odsekov.

Pred temi volitvami je podal s. Gustinčič sledečo izjavo: »Nam sta obe meščanski stranki enako pri sreči (grionič). Če ne bi bila situacija taka, če ne bi slučajno odločevali (mišljeno: o usodi ljubljanskega občinskega sveta), bi se v volitvah načelnikov odsekov sploh ne vmešavali. Principielno pa ne moremo glasovati za stranko, ki je na vladi, ki ima v rokah glavnjačo, v kateri vzdihujejo naši sodruzi. Glasovali bomo za SDS, ker je ta stranka prva sprejela naš predlog, da naj bo v odsekih zastopana tudi delavska manjšina.«

Ker so naši in socialistični zastopniki glasovali za demokratske načelnike in podnačelnike, so klerikalci propadli s svojimi kandidati. V nadaljnji seji je bilo soglasno sklenjeno najeti 6 milijonsko posojilo za zidanje stanovanjskih hiš in prosti za plačanje 2 milijonov dinarjev iz fonda za brezposelne podpore tudi za zidanje stanovanjskih hiš.

Med najimi predlogi je bil predlog obd. odbornika SLS Oreha, ki je predlagal, da se anulirajo in po proporciji nanovo izvedejo volitve upravnih odborov mestnih podjetij in mestne hranilnice, v katerih SLS ni zastopana po svoji moči. Demokracijo so namreč na seji 6. februarja pač sprejeli predlog s. Gustinčiča po proporciji, niso se pa

proporca držali pri volitvah, ker so se klerikalci izjavili, da se volitev ne bodo udeležili in odšli s seje.) Orehek pa je svoj predlog umaknil, češ, da postane vzpričo očigledne zveze komunistov in socialistov z demokracijo, brezpredmeten, S. Gustinčič je umaknjeni predlog sprejel za svojega, toda razpravljalo se ni, ker po poslovniku je treba tak predlog ponovno vložiti, da se more o njem sklepati.

Naše stališče.

Niti „klerolo“ niti „demo-komunizem“, za samostojno razredno proletarsko politiko!

Proletarska stranka ne more nikdar vnaprej prisesti na to, da ne bo v svojem delu storila nobene napake. Razredni boj proletariata proti buržuaziji ni enostavna vojska z dvema strelskima jarkoma, na vsaki strani po eden, temveč komplikirana in težavna politična borba. Proletarska avantgarde, povsem obkrožena od buržuazne družbe, od buržuaznega vpliva predstavlja danes pri nas majhen otok v kapitalističnem morju. Ona dela na tem, da ves proletarski razred osvobodijo buržuaznega vpliva, ga zrevolucionira, mobilizira in organizira v samostojno razredno silo, ki bo kos moči kapitalističnega razreda. (Glej članek »Naše splošne naloge« v št. 3. letošnje »Enotnosti«.) Odrpiti hoče oči širokim masam, pokazati jim, da si morajo izboljšanje položaja priboriti le s svojo močjo in s svojim bojem proti kapitalizmu ter da je njihova rešitev in bodočnost le v delavsko-kmečki državi. Zato mora v svojem delu proletarska stranka stalno in neizprosno razkrinkavati kapitalistično družbo in vse njene stebre. Med temi so na prvem mestu kapitalistične in malo-meščanske stranke. Proletarska avantgarde si mora zgraditi mostove do širokih mas, ki danes se sledijo tem strankam iz raznih razlogov. Vse stranke je treba pravilno ocenjevati in napram vsaki izmed njih začrtati diktaturo, to je tako taktiko, s katero bomo najlažje odrgali delovne množice izpod buržuaznega vpliva. Naša dolžnost je, da vedno, na vsakem vprašanju in v vsakem času nastopamo agresivno proti vsem meščanskim strankam, da je za ves proletariati jasno viden razredni prepad, ki loči nas od njih. V tem se našo močjo od socialistov-oportunistov, ki smatrajo za dopustno sodelovanje z buržuazijo in se tako odpovedujejo razrednemu boju. Ravno v tem pa, da mora biti taktika proletarske stranke spretna in da mora odgovarjati dani situaciji, v tem; da se stranka ne more odpovedati političnemu manevriranju, t. j. spravljanju nasprotnih strank v take situacije, kjer morajo pokazati svoje prave lice pred množicami, temveč si mora v interesu proletarskega boja pridobiti čimvečjo spretnost v manevriranju. — V tem tiči nevarnost, da prestopi ono mejo in stori oportunistično napako. Taka napaka, kakor je škodljiva, ne predstavlja nobene sramote in nobenega izdajstva, če jo stranka, ko jo spozna, prizna in popravi, če kaže proletariatu, kako se hoče tudi iz svojih napak učiti, ne pa jih skrivati. S tem pokaže, da hoče sebe vzgojiti v še boljšo zastopnico delavskih interesov in vzgajati tudi proletarske mase, »da se nančijo pravilno znajti se v političnem položaju in razumevati neredko zelo komplicirane in zamotane naloge, ki iz tega položaja izhajajo« (Lenin). To revolucionarno metodo samokritike so uvedli v delavsko gibanje boljševiki. Njim samim je v dveh desetletjih njihovega boja proti carizmu ogromno koristila (— tudi oni so delali napake, ampak so jih znali hitro priznati in popraviti —) in koristi danes tudi vsem revolucionarnim proletarskim strankam.

Ravno našemu pokretu v Sloveniji je manjkalo ves čas sem taka samokritika, iz česar so tudi nastali težki porazi in težke krize v njem, kot ob napaki »Zveze delovnega ljudstva« l. 1922/23 in ob napaki kapitalističnega strokovnega združenja l. 1925. Popolnoma po maniri II. internacionale so svoje očitne napake skrivali, prikrivali, branili in olepševali — in seveda potem tudi šli k II. internacionali ali k buržuaziji — namesto da bi jih javno priznali in sebe ter proletariati poučili: tako ne smemo in ne bomo nikoli več!

Te izkušnje so izučile avantgarde proletariata Slovenije.

Zoraj smo objavili točno poročilo o zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta. Na tej seji je bila z naše strani storjena napaka, slična »klerolo«

Javen shod DKRB v Ljubljani.

Niti za demo- niti za klerokomunizem, — za neoportunistično razredno-bojevno politiko na mestnem magistratu.

Ljubljanski proletariati je vkljub temu, da se se istočasno vršile še druge prireditve in da je lep dan marksoga izvalil na izlete, skoraj napolnil veliko dvorano »Mestnega doma«, da sliši poročila obeh delavskih zastopnikov o delu na ljubljanskem magistratu.

S. Gustinčič je uvodoma v svojem govoru pokazal, kako malo je demokracijo in klerikalcem za občinsko avtonomijo, 4 leta so brez zastopnikov ljudstva in proti volji in interesom ljudstva izmenoma na ljubljanskem magistratu komisarili klerikalni in demokratski režimovci. Pokazal je na delikaten položaj majhne delavske delegacije v občinskem svetu, ki je pri svojem delu — kontroli in razkrinkanju buržuazije — skoraj vedno postavljena pred slučaj, da s svojimi glasovi odločuje. To svojo pozicijo je delavska delegacija doslej izkoristila zato, da prepereh par napadov SLS na občinsko avtonomijo in da je proti volji demokracijo bila postavljena taka revizijska (korupcijska) komisija, kot je bila izvoljena.

Na očitke in laži, posebno klerikalne, da smo se zvezali z demokracijo in postali demo-komunisti je s. Gustinčič pravilno odgovoril, da dekalisti nismo niti za demo- niti za klerokomunizem, temveč za dosledno, neoportunistično, razredno-bojevno politiko, proti obojima meščanskima blokom. Pojasnil je, kako se je razbila krvava kupčija za vlado na magistratu med demokracijo in klerikalci in kako si prizadevajo voditelji SLS razpustiti občinski svet, kar jim bo končno tudi lahko uspelo s pomočjo njihovega ministra glavnjače dr. Korošca. SLS lahko razpusti občinski svet, nosila pa bo zato tudi odgovornost. Govoril je o propadli akciji z obligacijskim posojilom in o škandaloznem gospodarstvu za časa demokracije in klerokomisariata, katerega sedaj preiskuje posebna komisija, ki je enim in drugim že trn v peti, ker delavski zastopnik v tej komisiji ne bo zamočlal pred proletariatom nobene atere.

komunistični napaki leta 1922 v »Zvezi delovnega ljudstva«, napaka, ki obstoja v glasovanju za demokratske načelnike v odsekih in v izjavi k tem glasovanju.

Ta izjava in to glasovanje nasprotuje deklaraciji dekalistov na prvi seji tega občinskega sveta, ki se končuje takole:

»Ker ni nobenih bistvenih razlik med režimom SDS in SLS in sta obe stranki pomočnici reakcije ter obe podpirata režim izjemnih zakonov proti proletariatu, centralizem, diktaturo in sistem »glavnjače«, mi dekalisti ne moremo podpirati niti ene niti druge skupine, marveč bomo kakor drugod, tako tudi v tej zbornici vztrajno vodili borbo proti obojima strankama ter v tem smislu usmerili naš korak pri volitvi župana.«

Ta deklaracija dekalistov jasno pove našo taktiko tako proti kapitalistični SDS, ki je pomagala utemeljiti centralizem in podpirala izjemne zakone ter vse divjanje belega terorja nad proletariatom, ki je ustvarila fašistovsko Orjuno in jo poslala nad proletariati, kot proti ravno tako kapitalistični SLS, ki je z Zaloško cesto uvedla proti proletariatu Slovenije metode pokolja, moritve in svinčenc, se potem po dolgoletni besedni opoziciji proti centralizmu ravno tej centralistični diktaturi prodala in stopila na pot fašistične SDS.

V smislu te taktike, ki jo dekalisti zastopamo ves čas, sta naša zastopnika začela v občinskem svetu energično nastopati. V tem dnevnem delu in ob nenadni spremembi situacije na zadnji seji občinskega sveta pa smo izgubili to izpred očel, smo nepravilno ocenili nekatere trenutne momente (grozeči razpust občinskega sveta po klerikalnih) in storiili napako. Ne pišemo tega, da bi jo zmanjšali ali opravičili, temveč zato, da jo proletariatu obrazložimo.

Ta napaka je bila v tej situaciji tem težja, ker so klerikalci z namenom, da bi prikriji svoje nemnosti, ki so jih v občinskem svetu delali, zagrali lažni krik o nekaki dogovorjeni zvezi nas in demokracijo in so v to svrhu v »Slovenecu« potvrdjali očitna dejstva. Seveda je SLS takoj zagrabila to našo napako, ki primenjala še svoje izmišljotine in laži ter zagrala zmagoslavni krik. No, to veselje klerikalcev ne bo dolgo! Njihov napad bi imel kak pomen in smisel le, če bi mi te napake ne uvideli in če bi ne izvršili takoj po sebi občinskega sveta in po nedeljskem shodu take brezobzirne samokritike. Tako pa se je njihov zalet razpustil v prazen puh — ostale so pribite samo še njihove laži. Naj vedo, da bo proletarska stranka Slovenije tudi na svojih napakah učila in da bo postala tudi njihovega kapitalističnemu jezuitizmu kos!

Tudi gospodje — danes »opozicionali« — demokrate naj ne pričakujejo, da bo iz te moke zanje kaj krulja! V vsakem računanju na nas so se temeljito zmotili. Naj svoje kapitalistične interese sami spravijo v red! Pride čas, ko jim jih bo proletariati ravno tako prekrizal kot klerikalni buržuaziji njene!

Naši zastopniki v občinskem svetu ljubljanskem bodo tako, kot jim začuje deklaracija dekalistov na prvi seji (objavljena v »Enotnosti« št. 46 iz leta 1927) vodili

samostojno razredno proletarsko politiko in se mnogo bolj kot dosedaj čuvali napak tako »klerolo« kot »demo-nekomunističnih in vseh drugih.

Zastopanje delavskih interesov brez razkrinkanja meščanskih in malomeščanskih strank ni mogoče!

Proletariati Slovenije pa naj vidi in ve: Njegova stranka ne popusti od njegovih interesov in od svojih načel, ona ne prikriva svojih napak, temveč jih prizna in se iz njih uči!

Noben delavec po 1. maju ne sme deložirati drugega sodelavca!

Za podaljšanje in razširjenje stanovanjske zaščite tudi na podnajemnike!

Za znižanje najemnin v mestnih hišah in za progresivno obdavčenje previsokih najemnin!

Za najetje dovolj velikega posojila za zgraditev 1500 novih stanovanj!

Sodr. Lemež poudarja, da mora delavstvo sodelovati in kontrolirati delo svojih zastopnikov v občini, zato bodo zastopniki DKRB na javnih shodih poročali kaj in kako delajo, delavci pa naj presodijo in povedo svoje mnenje. — Omenja, da občinski svet doslej še niti do dela ni prišel, reševala so se samo neodložljiva dneva vprašanja. Pojasni nastop dekalistov in vprašanjih provorzija in odsekov in preide na najnujnejše vprašanje, na

poostreno stanovanjsko krizo.

ki grozi vreči na cesti na desetstose ljudi. 1500 strankam so hišni posestniki odpovedali stanovanja in več kot polovico teh stanovanj bodo hišni posestniki uporabili zase in za svoje sorodnike, ki so doslej stanovali izven mesta, tako da bo po prvem majniku nad 1000 družin na cesti. Občinski svet je sklenil najeti 6 milijonsko posojilo za zgraditev stanovanjskih hiš, to pa je kaplja v morje, ker s tem denarjem se bo moglo sezidati komaj 150 stanovanj. Proletariati si mora sam pomagati, upati na kako pomoč od vlade, občine ali hišnih posestnikov je iluzorno. Kdo pa deložira? Delavce najamejo hišni posestniki za to delo in delavce delavca deložira in ga meče na cesto. Najuspješnejša samobramba je, če vsi deložniki sklenejo, da nihče ne bo pomagal pri deložiranju. S to agitacijo moramo iti od ust do ust in s tem lahko mnogo dosežemo!

V občinskem svetu bomo predlagali najetje tako velikega posojila, da bo mogoče zgraditi toliko stanovanj, kolikor jih potrebujemo.

Zahtevamo, da se stanovanjski zakon podaljša in še spopolni, da bodo zaščiteni tudi tisti, ki doslej niso bili: obrtniki in tudi podnajemniki. Taka stanovanjska zaščita v drugih državah že obstoja.

Boj previsokim najemninam!

Dokler delavci ne dobivajo plač v zlati valuti tudi stanarine ne smejo biti zvisane na zlato valuto. Občina mora prejeti z znižanjem stanarin v svojih hišah, gerentske in komarske visoke najemnine se morajo znižati, da bo mogel tudi delavec stanovati v novih občinskih hišah. Občina mora napraviti naert, da se bodo progresivno obdavčile previsoke najemnine. Potrebno je, da se razveljavijo vse dosedanje odpovedi stanovanj in izveče revizija vseh ze vnaprej oddanih stanovanj v mestnih hišah v sporazumu z društvom hišnih posestnikov. — Za dosego teh zahtev pa se mora proletariati organizirati in združeno nastopati.

Po govoru s. Vencuza, ki je pokazal na dejstvo, da je v Ljubljani samo 2000 hišnih posestnikov, najemnikov pa na desetstose in da je treba z zaručeno močjo odbiti naval hišnih posestnikov, se je priključil k besedi s. Dušan Kermanner, ki se je v ogorčenih besedah dotaknil zločina nad »aragom stankom v glavnici«. Ljubljanski proletariati je z ogorčenimi protesti slehni izvajanjem govorilca, ki je pokazal tudi na režimsko ponulvenost meščanskega časopisa, ki ne prinese mit erke o zločinu, ki se je izvršil nad proletarcom. Tudi socialistično časopisje molči, ne more pa ostati moleč in muren proletariati, ki zahteva odgovor na vprašanje

pod kakimi muhami je izdihnil sodrug Vlado, kje je njegov grob, kdo so njegovi morilci?

To vprašanje bo ponovljaj proletariati Slovenije, Jugoslavije in vsega sveta tako dolgo, da bo dobil jasen odgovor in popolno zaoščjenje, ponavljaj ga bo, dokler ne bodo kaznovani njegovi morilci in buržuazne stranke, ki odgovarjajo za glavnjačo in vsa njena grozodejstva.

Z ogorčenimi meščniki tudi na račun demokracijo, ki so imen in na kozo klerikalcev, ki imajo seaj glavnjačo v rokah, je ljubljanski proletariati protestiral proti zločinu, ki prekasa celo zločin nad Sacco in Vanzettijem in s klici »Slava sodrugu Vlado!« je bil shod zaključen.

REGISTER DELA MINISTRA GLAVNJAČE G. DR. KOROŠCA.

Pod tem naslovom bomo zabeleževali dela novega ministra policije dr. Korošca: 1. Za zandarje je »priboril« prvi dan ministrovnanje 1.200.000 Din iz hudskega denarja. 2. Zapretil je že prvi dan, da bo kaznoval vsakogar, ki bo ponizeval zandarje in rusil njihovo čast!

Za prvi dan je to dovolj, da preveč! KAJ DR. KOROŠEC LAHKO STORI, PA NE BO STORIL?

Kot še vsi policajce, zandarje in detektivov lahko dr. Korošec:

1. Pošče in preda sodišču morilce s. Fakina, učitelje s. Juvana in vse druge nezakonno zločince iz orjunaške dobe PP-režima (poizgalce Ruardskega doma v Trbovljah, napadalce na Delavski dom in stanovanje s. Lemeza v Ljubljani itd. Demokracija-fašisti tega niso hoteli storiti, če so klerikalci-glavnjačarji kaj boljši, sedaj je čas, da krivce kaznujejo.

2. V glavnici sta bila umorjena belgrajska delavka Ljubica Ljubič in naš sodrug Vlado, Franjo Vulec. — Radikali, demokraci in radicevci morilcev niso kaznovali, če ste vi boljši, g. dr. Korošec; pošičite krivce in kaznujte jih!

3. Lani poleti so zandarji batinali delavce in kmete v Bohinju. V »Slovenecu« ste pred volitvami objubljali, da bodete zahtevali, da se krivce kaznuje. Doslej tega niste storili, imate pa sedaj priliko in moč, da krivce pošičete in jih kaznujete.

SLS ima danes priliko, da v dejanjih pokaže, če je res proti orjunaškim nasiljem, glavnjaskim umorom in zandarskim batinam, kakor je govorila in pisala.

Ce tega ne stori, prevzame nase odgovornost tudi za vse te zločine, ker jih ne izsledi in ne kaznuje, čeprav bi jih lahko.

SODRUG UREDNIK!

Ako ti je mogoče, opomni v listu gospoda notranjega ministra, da slovenski proletariati še vedno čaka, kaj se bo ukrenilo proti istim orožnikom, ki so batinali delavce lansko leto v Bohinju, »Slovenec« je tisti teden pred volitvami priobčeval apel na delavce, da tega ni krivja SLS in da bo ona takoj po volitvah zahtevala preiskavo in storila vse, da se krivci najstrože kaznujejo. To bo pač sedaj lahko, ker ima svojega policijskega ministra. Proletarec.

Kaj pišejo delavci in kmetje?

IZ GUŠTANJA.

POTREBA NOVE UBOŽNICE!

Naša občina, v kateri imamo delavski zastopniki dvestojinsko večino, že več kakor dve leti združuje občinsko ubožnico, ker je stara na pol podrtaja bajta, ki dela sramoto celemu trgu in njemu upravi. Od samih sklepov, posvetovanj in načrtov pa se ne pride k nobenemu delu in če bo socialna skrb naših občinskih mož šla v takem tempu naprej, bo stara ubožnica dočakala novih občinskih volitev. Osebito se protivijo zgradbi novega primerno velikega poslopja (v katerem bi našli streho tudi vpojenosti jezarne, ki jih je vedno več in se bodo vsled raznih Zerjavovcev in Gosarjevih pravilnikov spremenili iz vpojenjencev v berace) nekateri tržani, ki nam delavcem vedno očitajo, da ne plačujemo nobenega davka in da bi torej ne smeli zaradi tega odločevati na občini. Zalobgo imamo takih somišljenikov tudi med delavstvom samim. Taki se ne zavedajo, da je delo tista vrednota, ki pribori vsaki davčni blaginji vse davke in pristojbine. Guštanj se preživlja od tistih, ki delajo in nas je v Guštanju 90%, zatorej si lastimo tudi pripadajoče pravice. Ako bo šla gonja v tem pravcu dalje, se bo moralo delavstvo nazadnje res na vsej črti, torej tudi na gospodarskem polju, postaviti na lastne noge. Dokazali smo že, da nekaj je premoremo, ako hočemo. Občini pa ključemo: Naše interese je tudi treba zastopati na magistratu. Ubožnico pod streho, da bomo imeli kam iti!

Delavec — bodoči občinski strokarnik.

NE IZDAJAJTE SOCIALIZMA.

V 14. številki »Delavske Politike« je izšel dopis iz Guštanj, katerega moramo poklicati še enkrat v spomin vsemu delavstvu. Povdarimo, da bi se z naše strani nikdar ne lotili pisarenja o takem predmetu kakor je društvo pomočnikov, ako bi ne bili izzvani po kori citiranemu dopisu. Zaveda se prične tako-le: »Jutri« je prvo javno pohvalilo društvo pomočnikov — je že vedelo zakaj. Nekateri voditelje tega društva pa je vsled te pohvale postalo najbrže nekoliko sram, ker se kolikor toliko le še »igravo socialiste«. In so skušali v »Del. Pol.« sramljivo odvrtiti od sebe pobratinstvo »Jutrovnih prijateljev«. Na prireditvi tega društva je menda prišlo do male razprtije med nekimi člani »Jeklene zvoke«, to je Delavske pevsko društvo, ki ga v dopisu imenujejo: neko tukajšnje pevsko društvo in med pomočniki. Zakaj vlačite tisti »neko« na dan, kar povejete, kar mislite — prijatelji. Nadalje je v dopisu hvali to društvo, da je nepolitično, ne-strankarsko in da so člani »lahko tudi socialisti«. Tužna majka takemu socializmu! S tem dopisom se je »Delavska Politika« razkrinkala do nagote. Ne moremo verjeti, da bi urednik ne bral dopisov, predno jih odda v tiskarno. Tako »polaganje na srce« hvalenčno odklanjamo in ne maramo biti »dobročesli«. Mi res ne bi mogli napraviti večje reklame za nas. Delavci-socialisti prihajajo k nam in se čudijo, kako je mogoče, da tak dopis zagleda bel dan v »Delavski Politiki«. Za ta dopis smo mi kot levičarji »Delavski Politiki« res hvalenčni, ker pomaga k preorientaciji mladine. O stvari sami pa toliko: Ako bi društvo rokodelskih pomočnikov imelo nameni organizirati raztresene in največkrat izkoriščane rokodelske pomočnike v boju za njih socialne pravice, bi mi to podprli in ga zagovarjali. Ker pa delovanje tega društva gre za tem, da se odteguje delavci v jekalni, ki imajo kak preizkušen učni izpit, od strokovne organizacije, ako gre delovanje za tem, da se otežuje naše kulturno gibanje, da se škoduje »Svobodi«, se razlikujemo od »Del. Pol.« in kot marksisti tako stvar obsojimo, in že vsled tega tudi izgubimo kakega premelega pristasa. Odpoved telovadnice DTE s strani »Sokol« je menda v zvezi z govoric, da ustanovi društvo rokodelskih pomočnikov lasten telovadni odsek. Delovanje tega društva tako kakor je, je torej naperjeno proti Svobodi na celi črti. Zoper »Kastengeist« smo bili in bomo vedno, četudi se pojavi v proletarških vrstah. Mi vidimo vsak dan bolj, da so dve fronti, izkoriščani in izkoriščevalci, srednje »ne-strankarske« linije ne poznamo. Skandal posameznika s tem ali onim društvom na vesela obsojamo tudi mi, zaradi tega ni pti nedi ne odstopimo od naših načel. Zalobgo moramo resnici na ljubo konstatirati, da so vodilni funkcionarji v omenjenem društvu sinovi vplivnih funkcionarjev SPJ. »Delavska Politika« namesto da bi to obsodila, to hvali in zagovarja. Kakor povsod imamo tudi v Guštanju meščanske in marksistične kulturne organizacije, srednjih ni in jih ne priznamo. Treba se je oddoliti kam, ali tja ali sem. Ponovno še enkrat, da bi se ne bavili s to zadevo, ker smo smatrali vedno, da je to »muha endonevica«, ako bi zagovarjanje žoltih organizacij v »Delavski Politiki« nas v to ne prisililo.

TRBOVLJE.

Ali si že član Javne delavske čitalnice v Trbovljah? V čitalnici dobite vse delavske časopise in tudi meščanske dnevnike. Čitalnica je odprta vsak dan in se nahaja v »Rudarskem domu«.

Kaj sem videl v Moskvi!

Po pripovedovanju sodrugov Tometa in Pretnarja. Zanimala sva se tudi za razmerje med vlada-jocim razredom — delavci in kmetje — in med premagano buržoazijo. Pokazali so nam so-vjetsko ustavo in prepisal sem si § 68, ki govori o volilni pravici v Sovjetski Uniji. Ta paragraf glasi tako-le: »Pravico voliti in voljeni biti imajo vsi državljani USSR brez razlike na spol, veroizpoved, narodnost in bivanje, ki so na dan volitev dosegli 18. leto in ki se preživljajo s produktivnim, družbi koristnim delom, kakor tudi osebe, ki so zaposlene v gospodinjstvu, ki omogoča drugim produktivno delo. 2. Člani rdeče armade in rdeče mornarice in 3. državljani gori navedenih kategorij, ki so svojo delavno sposobnost izgubili (to so invalidi, vpojenci, onemogli).«

Nimajo pa volilne pravice sledeči (§ 69):

»Niti voljeni niti izvoljeni biti ne smejo biti osebe, ki v svrhu dobička izkoriščajo mezdno delo (nepmani), ki živijo od obresti kapitala ali iz dohodkov podjetij ali posesti, privatni trgovci in do-setarji, duhovniki vseh ver in sekt, nastavljenici in agentje prejšnje (caristične) policije, žandarmerije in tajne policije (ohranke), člani bivše carske familije, osebe, ki so proglašene kot umobolne in osebe, ki so bile kaznovane radi nečastnih zločinov.«

Za proletarij je ta volilni red brezdvomno ugoden, za buržoazijo pa neugoden. Zato buržoazija vsega sveta napada diktaturo proletariata.

Poslance v sovjetskih volitvi vsak čas odstavijo, poslanske dijete znašajo samo povprečno plačo kvalificiranega delavca. — Če bi pri nas tako bilo, bi poslanci ne mogli pred volitvami govoriti eno, po volitvah pa delati drugo. V Rusiji ni državnih poslancev, tam so res ljudski poslanci, ljudstvo jih izvoli in če ni zadovoljen s poslancem, ga lahko takoj odstavi in izvoli drugega.

Sovjetska vlada stoji na stalnišči materialističnega zgodovinskega naziranja in zanika torej vsako vero v boga. Vendar ne izvajajo na državljane nobenega pritiska, vsak ima pravico pripadati katerikoli konfesiji in zahajati v cerkev. Tudi cerkvenih praznikov niso odpravili. Pravijo, da bi pritisk samo vzbudil verski fanatizem in da zato

PETEJANOV SHOD.

Zagorje, 27. 2. 1927.

Minula nedelja je bila res lepa nedelja, že zgo-daj jutraj so privesali topli solnčni žarki v Zagor-sko kotlino. Že dva dni prej se oznanjali rdeči plakati soc. stranke Jugoslavije, da se vrši ravno na to izredno lepo nedeljo shod prvega delavskega posl. Petejana.

No, in ker je bila res lepa nedelja, se je tega shoda udeležilo precej ljudi, radovednih, kaj bo pri-nese prvi del. poslanec dobroga iz Belgrada. Bilo jih je okroglo 150.

Po otvoritvi shoda z dnevnim redom politični položaj v državi podala Arh besedo Petejanu.

Govoril je mnogo o vladni krizi, o proračunu, o davkih in kako diktirajo vlado od zgoraj, kar je »Enotnost« že itak zdavnaj pisala.

In ker je hotel v svojem govoru vplivati tudi na levičarje, tako zvane komuniste, je je dotaknil tudi sistema zloglasne »Glavnjače«, kako se pre-puta in muči ne samo komuniste, temveč tudi so-cialiste, na kar je ogorčeno delavstvo s »pfuj« kliči protestiralo.

Spravil se je tudi na Južno Srbijo (on Mace-donije ne pozna), ki jo imenuje jugoslovansko Sibirijo. Povedal pa ni, dali Sibirija pod carsko ali sovjetsko vlado.

Jako značilno je tudi to, ker je omenil, da so razorožitvene konference v Ženevi velik »bluff«. Čudimo se temu, da so prišli tudi socialisti do tega spoznanja, ki so vedno polagali toliko pažnje »Dru-stvu narodov« in ker so bili tudi oni tisti, ki so stalno frazirali o meščanskem pacifizmu in nikdar povedali delavnemu ljudstvu, kako se oborožuje kapitalistična družba v enoten afront proti celo-kupnemu delavskemu razredu, zlasti pa proti USSR. Petejan pravi, »razorožitev« je bluff. II. interna-cionala pa sodeluje pri tem »bluffu«.

Tudi o vojnih dolgovih je govoril, ničesar pa ne o tem, da bi se jih moralo črtati. Upotrebljeval je med govorom tudi nešteto naših parol, zlasti pa, znižanje davkov, politično svobodo za delavce in svojo parolo »zmanjšanje militarizma«.

Vse lepo šodr. Petejan, ali ne smemo pozabiti eno in to je, da ima soc. stranka na svojem praporu zapisano z debelimi črkami »Konsolidiramo našo mlado državo«, nadalje »Mežiški letak« in vse polno takih lepih stvari, med njimi tudi »Vsedelav-ski zlet«.

Prepozno je danes, s. Petejan, hoditi v revirje in govoriti delavstvu o lepih stvareh in o sistemih, kateri vladajo v naši državi, ker je v večji ali manjši meri tega reaktoriarstva tudi odgovorna socialistična stranka Jugoslavije.

Sodruge rudarje in celokupno delavstvo Zag-orja pozivamo, da ne naseda Petejanovim besed-am in njih socialistični stranki, ker eno ne smemo pozabiti, da je soc. stranka privešek buržoazije. Zato se še bolj trdno oklenimo naše edine prave marksistične stranke in to je stranka »Dekalistov«, ker edino ona vodi v boj prave delavske in kmet-ske politike.

Dekalisti Zagorja.

Delu čast in oblast!

— Huda jama. (Separacija.) Večkrat se je že slišalo v »Enotnosti« o metodah poznane-ga paznika — a danes moramo obelodaniti in z dokazi podpreti naše trditve — da smo popolni sužnji — izročeni na milost in nemilost valpetom TPD. Živ-ljenje sužnja-rudarja ni cenjeno — niti toliko kot življenje rudniškega konja — ali pa jamskega mo-torja. Motor se danes štiti z avtoritetom paznika — ki govori, da je motor škoda — a ko mu delavec reče, da ne more sam voziti na dolžino 150 m dosti naglo, vprije paznik nad njim: »Je hiter, hiter, hiter,« a ko mu delavec reče, da ne more, zopet hruli nad njim: »ali misliš, da sem motor ukradel — če ne moreš, pa poberi šila in kopita, pa marš domov.« Vse take stvari se dogajajo, da na vidimo visoko kulturo tega paznika, kako se norčuje in zasmejuje obduščene delavce: »Ali ste dobili češplje, zdej boste pa lahko za pečjo na celi — ali pa na k... muhe lovili.« — Kje ste oni »Zavedni delavci«, ki ste izdali letak, v katerem mnogo pišete proti komunističnim hujskačem, da zaupnik II. rudarske skupine ne sme kričati proti podjetju. Proti takšnim metodam, ki se danes uvajajo pri TPD, »skupina zavednih delavcev« ne omeni ničesar. Ja seveda, ker to je samo firma, pod katero se zbira raz-padle sile fašizma. Mi rudarji čutimo dovolj, kdo je pravi zastopnik nas sužnjev, tega kapitalistič-nega sistema. TPD, to je fašistična SDS. Tudi dr. Bohinjc vas ne bo rešil propasti! Zapomnite si, gospodje, prihaja dan obračuna. Drugič še par lepih cvetk iz SDSarstva. — Delu čast in oblast!

Sodrugu Vladu

SLOVO NJEGOVH SODELAVCEV (brez onih, ki so v tem času zapustili naš borbeni prapor in ga izdali.)

Ko zar se svobode prek vse bo razil, tedaj oznanili bomo vespovod, kako za svobodo v smrt šla vam je pot. Slovenski proletarij stoji ob smrti enega naj-boljših borecev, mogoče najboljšega od vseh, kar jih je dosegal vzraslo iz njega.

Slovenski proletarij in z njim vse mednarodni proletarij objokuje smrt borca-mučenika. Ne ve za dan, ko je prenehalo biti Tvoje hrabro srce, ki je bilo le za en cilj in za eno delo: za osvoboditve zatiranih in trpečih. Ne ve za grob in kraj, kjer leži Tvoje truplo. Ne ve, kako so rabili belega terorja potocili Tvojo kri... .

Toda ve, da je bila to kri njegove krvi! Toda ve, da je to žrtev njegovega boja! Toda ve, da mora njegovo smrt osvetliti!

Zato te bo, sodrug Vlado, slovenski in svetovni proletarij spraval v svoje velike srce, kjer spomin na te ne bo ugasil, temveč terjal vedno bolj boja in boja proti Tvojim in našim krvnikom, proti belemu terorju in proti kapitalizmu, ki se brez belega terorja ne upa več vzdržati na nogah!

Slovenski proletarij Te bo spraval v svoje srce poleg žrtev Zaloske ceste, poleg žrtev 1. ju-nija, poleg Fakina, Zupanca, Frica, poleg vseh, ki so s svojo krvjo zaznamovali njegovo pot naprej do zmag, do svobode!

Tvoje proletarsko srce je tako gorelo za pro-latarsko stvar, da se je ob njem vžgalo vsako dru-go proletarsko srce. Komaj si, po težkih izkušnjah in po težkem duševnem boju prelomil s svojo pre-teklostjo ter stopil v krog revolucionarnega pro-leterskega gibanja, že si postal ljubljenej revolu-cionarne proletarske mladine. Vsak od nas, ki Te je poznal, ki je kdaj s Teboj delal, nosi še danes v sebi nekaj Tvojeje ognja in ljubezni za proletarsko stvar in Te nikoli ne bo mogel pozabiti. Zgolj z močjo svoje vere, prepričanja in navdušenja, vplivu, katerih se ni mogel nihče odtegniti, si ustvarjal organizacije in v njih disciplino, da, čudovito disci-plino.

Bil si najboljši organizator revolucionarnega proletarskega gibanja pri nas. To, kar je ustvaril pokojni naš Jože Pertot v Julijski Benetici, to si začel ustvarjati Ti pri nas in bil bi ustvaril še mnogo več — da Ti ni leta 1923, ko je komaj eno-letno Tvoje delo obrodilo že take plodove, policija stopila na pot in si po nalogu emigriral.

Mi vemo: Proletarij brez organiziranosti ni nič, le če je trdno organiziran, je lahko — vse. Zaradi Tvoje sile organizacijske sposobnosti in sile, v kateri si nas vse svoje sodelavce daleč nad-kriljeval, si bil najboljši med nami, najpotrebnejši od vseh nas proletariatu Slovenije. Ti si v pro-letarytu Slovenije vvrstil in navdal s pogumom one sile, ki so potem zamogle odbiti naval jugofašizma in ga streči.

Danes se zavedni slovenski proletarij pozdrav-ljamo s klicem »Delu čast in oblast!« Pozdrav, ki olašča dušo proletarca, ker mu stavlja pred oči cilj njegovega boja, ta pozdrav si uvedel v proletar-ske akcijske čete leta 1923 Ti, Vlado. Danes, ko si skrval za naš boj, je postal ta Tvoj pozdrav že last vsakega zavednega revolucionarnega pro-litaria in postaja vedno bolj last širokih proletarških mas.

Bil si borec iz železa, sam pogum Te je bil, sama vztrajnost. Prevaren, kot si bil ob vsem ogromnem svojem pogumu — (nekateri so Ti za-radi Tvoje prevadnosti kot tudi pokojnemu Per-totu zaradi njegove očitalni pocusnosti) — si vedno bil na najvarnejšem mestu, vedno najbolj po-zrtvovalen.

Da, nikdar nisi bil zadovoljen s tem, kar si s svojim delom dajal proletarški stvari, Tvoja vera je bila tako silna, da si želel dati zanje vse, to je življenje. Samo, da bi ji koristil še več!

Izpolnila se Ti je ta želja — šel si na še ne-varnejše mesto, da s svojim ognjem in vero vžigaš srca mladih proletarcev, katere hoče kapitalizem iz-vežbati za hrano topovom — in po neprevadnosti, ne svoji, temveč drugih sodrugov prišel v kremplje balkanskim krvnikom. Nad nikomur niso bile uporabljene glavniške inkvizitorske metode tako kot na Tebi. Ostal pa si ob vseh mučenjih trden kot skala, nepremakljiv. Prickavko si, da Te bo brezuspešni inkviziciji režim glavničaje postavil pred sodice, da tam, predno prelješ vso svojo kri za sveto stvar proletariata, poveš:

»Bil sem dobrovoljec-legionar in boril sem se na Dobrudži, na Solunu in na Kajmakčala-nu in hotel sem dati svoje življenje zato, da moje ljudstvo doseže svobodo. Videl sem pa in spoznal, da je moje ljudstvo le zamenjal-jarem in da je pred njim še težka borba, borba, ki je skupna zatiranim delavcem in kmet-ov vseh narodov, sveta borba proti kapita-lizmu in imperializmu, ki gazita človeštvo. Od tega spoznanja sem živel skromno za ta cilj in za ta cilj sem pripravljen vedno umreti.«

»Bil sem dobrovoljec-legionar in boril sem se na Dobrudži, na Solunu in na Kajmakčala-nu in hotel sem dati svoje življenje zato, da moje ljudstvo doseže svobodo. Videl sem pa in spoznal, da je moje ljudstvo le zamenjal-jarem in da je pred njim še težka borba, borba, ki je skupna zatiranim delavcem in kmet-ov vseh narodov, sveta borba proti kapita-lizmu in imperializmu, ki gazita človeštvo. Od tega spoznanja sem živel skromno za ta cilj in za ta cilj sem pripravljen vedno umreti.«

»Bil sem dobrovoljec-legionar in boril sem se na Dobrudži, na Solunu in na Kajmakčala-nu in hotel sem dati svoje življenje zato, da moje ljudstvo doseže svobodo. Videl sem pa in spoznal, da je moje ljudstvo le zamenjal-jarem in da je pred njim še težka borba, borba, ki je skupna zatiranim delavcem in kmet-ov vseh narodov, sveta borba proti kapita-lizmu in imperializmu, ki gazita človeštvo. Od tega spoznanja sem živel skromno za ta cilj in za ta cilj sem pripravljen vedno umreti.«

»Bil sem dobrovoljec-legionar in boril sem se na Dobrudži, na Solunu in na Kajmakčala-nu in hotel sem dati svoje življenje zato, da moje ljudstvo doseže svobodo. Videl sem pa in spoznal, da je moje ljudstvo le zamenjal-jarem in da je pred njim še težka borba, borba, ki je skupna zatiranim delavcem in kmet-ov vseh narodov, sveta borba proti kapita-lizmu in imperializmu, ki gazita človeštvo. Od tega spoznanja sem živel skromno za ta cilj in za ta cilj sem pripravljen vedno umreti.«

»Bil sem dobrovoljec-legionar in boril sem se na Dobrudži, na Solunu in na Kajmakčala-nu in hotel sem dati svoje življenje zato, da moje ljudstvo doseže svobodo. Videl sem pa in spoznal, da je moje ljudstvo le zamenjal-jarem in da je pred njim še težka borba, borba, ki je skupna zatiranim delavcem in kmet-ov vseh narodov, sveta borba proti kapita-lizmu in imperializmu, ki gazita človeštvo. Od tega spoznanja sem živel skromno za ta cilj in za ta cilj sem pripravljen vedno umreti.«

»Bil sem dobrovoljec-legionar in boril sem se na Dobrudži, na Solunu in na Kajmakčala-nu in hotel sem dati svoje življenje zato, da moje ljudstvo doseže svobodo. Videl sem pa in spoznal, da je moje ljudstvo le zamenjal-jarem in da je pred njim še težka borba, borba, ki je skupna zatiranim delavcem in kmet-ov vseh narodov, sveta borba proti kapita-lizmu in imperializmu, ki gazita človeštvo. Od tega spoznanja sem živel skromno za ta cilj in za ta cilj sem pripravljen vedno umreti.«

Izpolnila se Ti je želja — umri si za ta svetli cilj! Niso Ti dali sicer, da se poves, da je ta cilj tako svetel in lep, da rad umreš zanj. Umorjen si bil, da nihče od nas ne ve, kdaj, kje in kako... .

Toda ta Tvoja skrivna in tajna smrt govori glasneje in priča bolj, kot bi mogel Ti sam, o tem, da je borba proti temu sistemu in režimu naša ne-odločljiva dolžnost, naš ponos in naše življenje.

Vlado!

Storit hočemo vse, da bo Tvoja žrtev, kot si sam želel, koristila proletarskemu osvobodilnemu gibanju bolj, kot bi koristilo Tvoje življenje. Zavedamo se, kako težko oblubo Ti dajemo, ker smo vsi toliko slabotnejši od Tebe. Toda tako kot je smrt Karla Liebknechta in Roze Luxemburgove — Tvoja smrt je njuni smrti tako slinča! — posejala bojno voljo in neustrašen pogum v tisoče in tisoče proletarških src, tako tudi Tvoja smrt v nas in v stotinah in v tisočih proletarcev užiga ono sveto sovraštvo in neustrašeno bojno voljo, ki jo mora imeti proletarij na svoji križevi poti, če naj ne omaga. Storit hočemo vse, da bo slovenski prole-tarcev ob svojem pozdravu »Delu čast in oblast!« vedno mislil na Tvojo mučeniško smrt in na svoje dolžnosti.

Ni Te več, najboljši, ki si zdruzeval v sebi naj-boljše lastnosti slovenskega proletarca-borca. A Tvoj duh živi, spomin na Te kot na vzor naš živ in bo živel vedno!

Daneu.

Vestnik „Svobode“.

PROSLAVIMO 60LETNICO MARŠA GORKEGA!

Gorkij, slavni ruski pisatelj — po svojem obliko-vanju in spoznanju, po nazornosti in moči jezika, po gloбини in resnosnosti svojega doživlja, eden največjih v svetovni literaturi — je poseono blizu nam trpečim slovenskim proletarcom.

Komaj devet let star, brez sredstev in brez iz-obrazbe, se je napotil sam po širni, brezmejni Rusiji. Iztrevil se je kot čevljarški in silkarški vajenec, kot mladi kuhar na parnikih Vojske, kot tezak, pek in zelez-nicar. Svojo mladost je preživljal med revnimi in za-vrzanimi, med vabagundami, pustolovci in romarji... .

Po petnajst letih bede in romanja je pričel pisati. Leta 1892 je kot zeleznicar v kavkaschem mestu Tili-s objavil svojo prvo povest o ciganu »Makar Cudra«. Čez nekaj let je postal najprijudljenjsji ruski pri-povednik, ki pozna ljudstvo, ker je med njim živel.

Za nas delavce je Gorkij simbol povzdige prole-tarca nad vsem meščanskim svetom.

14. marca bo 60 let, odkar se je rodil Gorkij.

Centralni odbor »Svobode« pozivlja vse svoje po-družnice, da proslave njegovo 60letnico s predavanji o njegovem delu in življenju in z recitacijami iz njegovih najboljših del. Te dni bodo dobile podružnice predava-nje in dela za recitacije, tako da se bodo lahko vse pra-vočasno pripravile na proslavo.

Vse delavske strokovne, politične in združne or-ganizacije prosimo, da tudi svoje člane in somišljenike zainteresirajo za to proletarsko kulturno slavnost.

PROTI VOJNI — ZA RAZOROŽITEV!

Zastopniki sovjetske Rusije so na zaonji zenevski konferenci stavili predloge za popolno razorožitev vseh držav. O teh predlogih bo sklepala ponovno konferenca v Ženevi 15. marca.

Međunarodna zemska združna zveza s sedežem v Londonu vodi međnarodno akcijo za to, da čim več organizacij iz vseh dežel predlog za razorožitev.

Iako je pozvala preko slovenske »Zveze delavskih žena in deklet« tudi našo »Svobodo«, da podpisu toza-dnevno izjavo.

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

Sanacija vdrružnice »Svobode« v Ljubljani.

Ljubljanska podružnica »Svobode« se že več kakor dve leti nahaja v krizi, ki se javlja v tem, da njeno članstvo ne deluje in da ni aktivno tako, kakor bi moralo biti. Čeprav je bilo do sedaj že precej poskusov za sanacijo ljubljanske »Svobode«, vendar se to še ni zgodilo in je vse delovanje poružnice ostalo na isti mrtvi točki.

Sele po zaonjem obnem zboru, ki se je vršil v preteklem mesecu, se je končno vendar napravil pameten in umesten sklep podružničnega odbora za sanacijo ljubljanske »Svobode« s tem, da pristopijo v poružnico člani »SK Svobode« v Ljub-ljani, ki pa dosedaj niso bili člani podružnice in — poživje aktivnost podružnice. Za ta predlog so se izjavili soglasno tudi zastopniki »S. K. Svobode«.

Nalogo, da se izvede čim prej to fuzijo oziroma vstop »S. K. Svobode« v ljubljansko podružnico, sta prevzela ss. Franjo Aleš in Pavle Kovarč od »S. K. Svobode«. — Tako se bo končno vendar napravil red, ki je bil tolikanj potreben in se bo poživilo delovanje podružnice, ki bi morala biti najagil-nejša izmed vseh podružnic v Sloveniji.

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

»Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjave še ni vse. Od moči međ-narodno organiziranega proletariata, od moči interna-cionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču najuspešneje pobla imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu. Zivela internacionala!

Vojno vojni!

Za „Enotnost“ dvakrat na teden.

13.057 Din tiskovnega sklada, 699 novih naroč-nikov, 358 za dvakratredensko izhajanje.

IZKAZ TISKOVNEGA SKLADA

od 22. do 29. februarja 1927.

Ljubljana: Mestni delavci: Sulej 5, Karl 10, Črpanc 4, Ustar 2, June 4, Prelih 5, Košir 8, Kramer 1, Zupca 5, Zibert 2, Andriček 1, nemenuovani po 3, 5, 1, 2, 5, 3, Bela 2, Andrelič 3, skupaj 68 Din; hlapec 2, Gross 10, Osolin 5, Monte Kristo 5, Komar 5, Andrej in Marija 10, na shodu v Mestnem domu nabrano 93.50, Gross 10, Tone B. 5, skupaj 213.50 Din; Borovnica: Zalar 5, Va-lenčič 5, za primorske zaprte sodruge 5; Velenje: Red-nak 5, Ulih 2, Kališnik 3, skupaj 10; Straža: Susteršič 6; Sv. Barbara: Arbelter 1; St. Vid: Mirko 10; Ljub-ljana: na polo 5, Tometa: Habe 3, Krulc 0.50, nemenuovani 10.50, »za osvoboditve proletariata« 5, Grošelj 1, Kojak 1, Čermelj 4, Danilo 2, Vlado 10, Ristov 1.50, Matija 1.50, Dular 2, skupaj 42. — Skupaj 297.50 Din; od 4. septembra 1927 13.057.75 Din.

Čitaj!

Današnji številki »Enotnosti« so priložene po-ložnice in opominjalni listki vsem zamudnikom, Številko zamudnikov, ki dolgujejo naročnino za 1, 2 ali 3 mesece, je prečeščno in ti zamudniki so ovira v naši akciji za dvakrat tedensko »Enotnost«. Od večjih industrijskih krajev moramo omeniti Zagorje, kjer je skoraj polovica naročnikov že v zaostanku na naročnini in tudi v nekaterih manj-sih krajih je število zamudnikov veliko. Dosedaj mora prenehati! Ni prijatelj »Enotnosti«, ni pravi bojeven proletarcev, kdor ne plačuje svojega lista, ki ga prejema.

Na priloznih opominjalnih listkih smo na-vedli datum, do katerega imajo naročniki naroč-nino plačano in pri nekaterih tudi zenske, ki jih dolgujejo »Enotnosti«. Dolžnost vseh zavednih na-ročnikov je, da svojo obvezno takoj izvršijo. Upo-štejmo težko gmetno stanje delavstva, toda par dinarjev za svoj bojevni list mesečno mora prole-tarcev znati najti. Lahko posameznik vsled posebnih stavejev zaostane in to javi upravi, toda to ne sme postati navada.

Redno plačevanje naročnine je predpogoj po-večanju »Enotnosti«, in ker hočemo dvakrat te-densko »Enotnost«, pozivamo sodruge, da po prilo-ženi položnici vpošljejo naročnino, po mogoč-nosti tudi za naprej!

Kdor ne more plačati vsega zaostanka takoj naj pošlje del zaostale naročnine in javi »Enot-nosti«, kdaj bo poravnal zaostalo. Kdor pa tega ne stori, mi bomo morali list ustaviti.

Na položnici v sredini naznačite »za 2 X«, da bo uprava imela pregled, koliko naročnikov res hoče imeti dvakrat tedensko »Enotnost!«

Na delo, da čimprej povečamo »Enotnost!«

Redno plačevanje naročnine je predpogoj po-večanju »Enotnosti«, in ker hočemo dvakrat te-densko »Enotnost«, pozivamo sodruge, da po prilo-ženi položnici vpošljejo naročnino, po mogoč-nosti tudi za naprej!

Kdor ne more plačati vsega zaostanka takoj naj pošlje del zaostale naročnine in javi »Enot-nosti«, kdaj bo poravnal zaostalo. Kdor pa tega ne stori, mi bomo morali list ustaviti.

Na položnici v sredini naznačite »za 2 X«, da bo uprava imela pregled, koliko naročnikov res hoče imeti dvakrat tedensko »Enotnost!«

Na delo, da čimprej povečamo »Enotnost!«

Vabilo

na ustanovni občni zbor „Javne delavske čitalnice, v Rudarskem domu v Trbovl